

Advies aan Provinciale Staten		Uw contactpersoon SJ. Faber AD/STG
Tbv Statenvergadering d.d.	21-11-2022	Doorkiesnummer +31 235145778 neeskenss@noord-holland.nl
Commissie NLG		
Datum commissievergadering	24-10-2022	
Onderwerp: Voordracht Begroting 2023		1 november 2022 1 18

Advies commissie NLG:

de Voordracht als bespreekstuk door te geleiden naar PS van 21 november 2022.

Uittreksel van het concept-verslag NLG 24 oktober 2022:

Uittreksel concept-verslag commissie NLG 24-10-2022 over de voordracht begroting 2023
t.b.v. PS 14 nov 2022

- 4 A-agenda Algemeen – Financiën**
- 4.a Begroting 2023**
- 4.a.1 Memorie van antwoord begroting 2023**
- 4.a.2 Inspraakreactie**

In de begroting wordt vastgelegd wat de provincie in 2023 wil bereiken, wat de provincie hiervoor gaat doen en hoeveel dit mag kosten. De memorie van antwoord heeft GS verschillende schriftelijke vragen van PS over de begroting beantwoord. De commissie wordt gevraagd de onderdelen die betrekking hebben op deze commissie Natuur, Landbouw & Gezondheid te bespreken en te adviseren aan PS over de statenvoordracht Begroting 2023. Deze voordracht zal geagendeerd worden voor de Provinciale Statenvergadering van 14 november 2023.

De **voorzitter** geeft de insprekers de gelegenheid tot hun inspraak.

Mevrouw **Asselbergs** spreekt in namens de Stichting Wildopvang.nl en namens de dertien ondertekenaars van de bijgevoegde brief. Alle dertien wildopvangcentra in de provincie Noord-Holland maken zich zorgen over hun voortbestaan. De wildopvang is specialistisch werk en ook kostbaar. De kosten zijn niet op te vangen met alleen donateurs. Het is een bovenwettelijke taak om wildopvangcentra te financieren. Dat

betekent dat gemeenten en provincies verschillend omgaan met de financiering van wildopvangcentra. Daarin moet echt iets veranderen, zo stelt de inspreker.

In de wet staat dat eenieder een dier in nood moet helpen, maar er is niet beschreven hoe dat moet. Wel is in de wet beschreven dat het verboden is wilde dieren thuis te verzorgen. Er zijn veel regels waaraan wildopvangcentra moeten voldoen. Dit juicht Wildopvang.nl toe, maar daar moet wel wat tegenover staan.

De kosten van energie, diervoeding en loonkosten zijn enorm gestegen. Daar zijn nauwelijks meer middelen voor. Inmiddels is een wildopvangcentrum in Zuid-Holland na 43 jaar gestopt, vanwege de stijging van de kosten zonder dat er een financiële vergoeding vanuit de overheid tegenover stond.

Stichting Wildopvang wil de € 100.000 op de begroting naar rato verdelen over de opvangcentra. Daarnaast wil de stichting een structurele bijdrage aan de opvang van dieren in nood. De Raad voor Dieraangelegenheden, een adviesorgaan van de overheid, heeft in juli 2022 een zienswijze uitgebracht – dilemma's in de wildopvang – waarin kenbaar is gemaakt dat wanneer een overheid hulp aan dieren verplicht stelt en daar regels aan verbindt, daar ook financiële middelen voor ter beschikking moeten worden gesteld. Dit is bij voorkeur aan de provincie, omdat dierenopvangcentra regionaal werken.

Mevrouw **Kapitein** (D66) vraagt wat er, na het wegvallen van de wildopvang, nog meer plaatsvindt in de provincie Zuid-Holland.

Mevrouw **Asselbergs** geeft aan dat deze vierduizend dieren tot 31 december in deze opvang blijven, daarna worden ze verdeeld over opvangcentra in de regio. Dit levert een capaciteitsprobleem op voor die opvangcentra. Daarnaast worden de aanrijtijden voor dierenambulances veel langer.

Mevrouw **Koning-Hoeve** (CDA) memoreert dat deze € 100.000 bestemd was voor het maken van protocollen. Als dit geld niet meer beschikbaar is, hoe worden dan de protocollen gemaakt?

Mevrouw **Asselbergs** geeft aan deze € 100.000 voor de externe deskundige, die hiervoor is aangetrokken, veel lager kunnen. Bovendien waren er ook opvangcentra die een voorkeur hadden voor het verdelen van het geld, omdat er geen structurele bijdrage is vanuit een van de overheden.

De heer **Köhler** (JA21) vraagt waarom de externe deskundige de opdracht heeft teruggegeven.

Mevrouw **Asselbergs** antwoordt dat alle opvangcentra zelfstandige organisaties zijn. Sommigen daarvan hadden al protocollen. Verder zijn de protocollen bedoeld voor beleidsregels die worden aangescherpt en vernieuwd. Dit proces is 3,5 jaar geleden gestart en het is wederom uitgesteld om het laatste concept voor te leggen aan wildopvangcentra. Dat betekent dat deze expert geen kaders heeft meegekregen en derhalve de opdracht na vier maanden heeft teruggegeven.

Mevrouw **Jellema** (PvdA) vraagt of het klopt dat deze externe adviseur al een deel van die € 100.000 heeft gebruikt.

Mevrouw **Asselbergs** geeft aan dat deze adviseur niet is betaald voor deze vier maanden.

Mevrouw **Berk** is voorzitter van en vrijwilliger bij Egelopvang Midden Nederland. De 1100 egels die jaarlijks door honderd vrijwilligers door Egelopvang Midden Nederland worden opgevangen zijn in nood geraakt door (in)direct menselijk handelen. De Egelopvang draagt met haar werk bij aan het behoud van deze diersoort – die het net als veel andere diersoorten moeilijk heeft – in Nederland. De honderd vrijwilligers staan veelal op afstand van werk of de maatschappij en vinden bij de Egelopvang een dagbesteding binnen een inclusief team van hulpvaardige collega's. Daarnaast is er een educatief programma voor kinderen, wordt kennis regelmatig gedeeld met andere opvangcentra en zijn de pers en social media een vast onderdeel van de communicatie. Er is één betaalde medewerker in dienst. Dit is mooi, maar dit betekent ook een uitdaging waar het gaat om de doorloop van zaken. De Egelopvang is gedwongen om een professionele en veelal efficiënte organisatie te zijn. Er wordt gewerkt met strakke werkprocessen en protocollen. Door een nauwe samenwerking met lokale dierenartsen is er een effectief medisch beleid. Alles is gericht op een snelle diagnose, behandeling en een optimale verblijfstijd. Enerzijds natuurlijk om verder dierenleed te voorkomen, maar ook met het oog op de kosten. Op dat laatste is weinig winst meer te behalen.

15% van de inkomsten komt uit subsidie, voor de rest is de organisatie afhankelijk van donaties en sponsoring. Dit maakt de inkomstenstroom zeer onzeker. Een terugkerend dilemma is dat mensen met veel energie worden opgeleid, maar hen slechts een tijdelijk contract geboden kan worden. Dat betekent een hoog personeelsverloop. Nu de kosten van exploitatie door de stijgende energieprijzen en inflatie zo bovenmatig toenemen, is er een probleem ontstaan. Zonder hulp bestaat de organisatie over drie jaar niet meer. Daarom roept de inspreker de hulp in van de provincie.

De heer **Roosendaal** (VVD) vraagt of het klopt dat de organisatie ondersteuning vraagt voor de huur, energie- en afvalkosten.

Mevrouw **Berk** antwoordt dat het om de exploitatiekosten in brede zin gaat. Dit is breder dan de huur, energie- en afvalkosten. Als het gaat om diervoeding of bijvoorbeeld een quarantaineruimte komt er vaak vanuit de achterban een bijdrage.

Mevrouw **Koning-Hoeve** (CDA) vraagt hoe de financiering van medewerkers via de Wmo is geregeld i.c. kan er financiering bij de gemeente worden aangevraagd?

Mevrouw **Berk** geeft aan dit wel wordt geprobeerd: mensen met een Wajong-uitkering worden intern opgeleid en daarna, als dat mogelijk is, in dienst genomen. Ook is niet duidelijk welke voorwaarden er in iedere individuele situatie zijn; het is tijdrovend om dit te onderzoeken. Tegelijkertijd is er specialistische kennis nodig. Dat betekent dat er beperkte mogelijkheden zijn om mensen aan te nemen.

Mevrouw **Jellema** (PvdA) vraagt of het klopt dat gelden die vanuit de Wmo vrij komen bedoeld zijn voor de begeleiding van mensen en niet voor de bedrijfsvoering.

Mevrouw **Berk** heeft niet voldoende verstand op dit onderwerp en onthoudt zich van een antwoord in deze.

Statenlid **Kostić** (PvdD) vraagt of de inspreker kan bevestigen dat in de brief, die door de opvangcentra is ondertekend, staat dat de organisatie mee wil denken met de gemeenten en de provincie over de

verdeling van de kosten en dat er mogelijkheden zijn om een deel van de kosten op te vangen via fondsenwerving en een deel via de provincie.

Mevrouw **Berk** bevestigt dit.

- - -

Mevrouw **Van Joost** spreekt in namens de Wildopvang Krommenie van de Dierenbescherming. Deze organisatie is een van de dertien ondertekenaars van de eerdergenoemde brief. De inspreker vraagt aandacht voor het verzoek aan de provincie om de regie te nemen in de regio en in overleg met onder andere gemeenten een voorstel te doen voor een regeling voor een structurele financiële vergoeding.

Wildopvang Krommenie vangt jaarlijks uit verschillende gemeenten ruim vijfduizend dieren op. Er zijn gemeenten die hun verantwoordelijkheid voelen en dit concreet vertalen in een vergoeding voor opvang en verzorging. Maar er zijn ook gemeenten die niet of nauwelijks willen meebetalen aan de noodhulp aan in het wild levende dieren. Tegelijkertijd zijn de vergoeding vanuit de gemeenten niet structureel geborgd en zijn ze versnipperd. De wildopvangcentra in de provincie Noord-Holland hebben het zwaar. Al voor corona, de vogelgriepcrisis en de nu stijgende vaste lasten gecombineerd met inflatie was het voor de stichtingen een terugkerende opgave om het hoofd financieel en operationeel boven water te houden. De huidige problemen versterken dit.

De Raad voor Dierenaangelegenheden (RDA) heeft aanbevolen dat de overheid zorgdraagt voor continuïteit en dat dit alleen gerealiseerd en geborgd kan worden als de overheid de middelen verschaft om de uitvoering van de zorgplicht structureel en langdurig te faciliteren. Vanwege de regionale functie zien de opvangcentra de provincie als de ideale regiehouder. De provincie is immers verantwoordelijk voor het beheer van de natuur en geeft ook de ontheffingen af om inheemse dieren te mogen opvangen.

De heer **Dessing** (FvD) vraagt hoe de inspreker de invulling van de regierol vanuit de provincie ziet.

Mevrouw **Van Joost** antwoordt dat de provincie enerzijds een overlegstructuur tussen de wildopvangcentra, de gemeenten en de provincie in het leven moet roepen, zodat er in kaart wordt gebracht waar de behoefte ligt en wat daarvoor nodig is. En anderzijds moet er besloten worden wie de benodigde financiële middelen ter beschikking stelt. De inspreker denkt dat de provincie dat moet zijn.

- - -

De heer **Koks** is voorzitter van Wildopvang De Bonte Piet. In 2019 werd er door de provincie € 200.000 gereserveerd voor de Noord-Hollandse wildopvangcentra. De helft is inmiddels besteed aan communicatie en educatie, voor de andere helft is het bestedingsdoel nog onduidelijk. In eerste instantie is er een externe adviseur aangetrokken voor het uniformeren van de protocollen. Dit is vooralsnog niet gelukt, omdat de Rijksoverheid nog de beleidsregels moet bepalen. De inspreker benadrukt dat de wildopvang geen behoefte heeft aan een externe adviseur: de protocollen zijn op orde en er is met name een oplossing nodig voor de stijgende kosten.

De wildopvang staat voor grote uitdagingen. Voorbeelden die de inspreker noemt, zijn dat het aanbod hulpbehoevende dieren met 5% stijgt, de prijzen voor diervoeding en dierbenodigdheden stijgen enorm,

net als de kosten voor onderhoud en de exploitatie- en loonkosten. Gemeenten dragen tot nu toe voor 30%–35% bij aan de exploitatiekosten, de overige kosten moeten op een andere manier worden gefinancierd.

Na de gemeenteraadsverkiezingen in maart zijn er veelal nieuwe wethouders aangetreden. Zij zijn vaak niet bekend met de problematiek bij wildopvangcentra en moeten daar opnieuw in worden meegenomen. Ditzelfde zal waarschijnlijk gebeuren na de Provinciale Statenverkiezingen in 2023. De inspreker wil dit voor zijn. Daarom pleit de inspreker, mede namens de andere opvangcentrale, voor een alternatieve besteding van de resterende € 100.000 en dit bedrag naar rato te verdelen over de opvangcentra in de provincie. Daarnaast wil De Bonte Piet graag meedenken met de provincie over een structurele financiële vergoeding voor de Noord-Hollandse wildopvangcentra.

De heer **Roosendaal** (VVD) vraagt of het klopt dat de inspreker wenst dat dit bedrag wordt gebruikt voor de kerntaken van de opvangorganisaties.

De heer **Koks** bevestigt dit.

De heer **Roosendaal** (VVD) vraagt hoe de inspreker die verdeling naar rato voor zich ziet.

De heer **Koks** geeft aan een wildopvang met hoge exploitatiekosten een hogere bijdrage zou moeten krijgen dan een organisatie die minder kosten heeft.

De heer **Roosendaal** (VVD) kan zich voorstellen dat er rekening gehouden wordt met in hoeverre wildopvangcentra op een andere manier extra overheidsondersteuning krijgen. Hoe staat de inspreker daartegenover?

De heer **Koks** geeft aan dat De Bonte Piet beperkt ondersteuning van gemeenten – en omdat De Paddenstoel zal sluiten ook van de provincie – krijgt.

Statenlid **Kostić** (PvdD) vraagt de inspreker te bevestigen dat de brief is ondertekend door (bijna) alle opvangcentra en dat zij in samenspraak met elkaar tot een regeling willen komen.

De heer **Koks** bevestigt dit.

De **voorzitter** constateert dat alle insprekers aan het woord zijn geweest en de vragen hebben beantwoord.

Voor de behandeling van dit agendapunt neemt gedeputeerde Rommel waar voor gedeputeerde Loggen.

Eerste termijn commissie

Statenlid **Kostić** (PvdD) ziet positieve ontwikkelingen. In woorden is de provincie groener geworden dan voorgaande colleges, er wordt geïnvesteerd in de Omgevingsdiensten (OD) – al lijkt dit voor achterstallig onderhoud te zijn. Tegelijkertijd geven burgers en maatschappelijke organisaties signalen af dat het onduidelijk is hoe waar zij welke incidenten kunnen melden. Herkent de gedeputeerde deze signalen dat

het budget en de personeelscapaciteit nu onvoldoende is om de leefomgeving en de natuur te beschermen? Zijn er ook geluiden dat er onvoldoende is om de circulaire ambities te realiseren?

Partij voor de Dieren is blij met de paragraaf over dierenwelzijn. Echter, er staat in dat de provincie de wildopvangcentra heeft ondersteund met het opstellen van werkprotocollen. Dit is niet gelukt.

Partij voor de Dieren heeft een uitgewerkt voorstel gedeeld, genaamd Toekomst van Noord-Hollandse wildopvangcentra borgen. Het is een budgetneutraal voorstel met twee kanten: 1, het vrijmaken van de beloofde € 100.000 voor wildopvangcentra en 2, de regie pakken om samen met onder andere gemeenten en de sector te komen tot een model voor structurele financiering van wildopvangcentra. Hiermee kan een nieuw college direct aan de slag. De spreker roept de commissie op dit voorstel te steunen.

De Partij voor de Dieren constateert dat het huishoudboekje van de provincie nog steeds niet op orde is: de provincie staat in de ecologische min, scoort onvoldoende op klimaat en er worden meer grondstoffen gebruikt dan de planeet aankan. Dit komt niet uit de begroting naar voren. Jongeren en wetenschappers voeren protestacties, de klimaatcrisis en natuurcrisis zijn een alles overschaduwende bedreiging. En PS heeft middels een aangenomen motie een duidelijk signaal afgegeven dat de provincie duidelijk moet communiceren hierover. Er ontbreekt lef om echt door te pakken. Concrete doelen met bijbehorende monitoring en aanpak op veel vlakken ontbreekt en de wel concrete doelen voor natuur worden niet gehaald. De provincie heeft nog steeds geen data over haar intensieve veehouderijen. Vervuilers zoals Tata Steel en vrije industrie worden nog veel te veel ontzien, terwijl de gewone burger de rekening moet betalen. Partij voor de Dieren roept al twintig jaar op te stoppen met het faciliteren van vervuilers en geen belastinggeld te verspillen aan technologische lapmiddelen die de problemen niet oplossen. De Partij voor de Dieren roept op te werken aan de afbouw van de vee-industrie en zo ruimte te maken voor natuur en natuurinclusief wonen en de boeren te helpen over te schakelen naar biologische, plantaardige en regionale landbouw.

Mevrouw **Koning-Hoeve** (CDA) is statenlid Kostić ook van mening dat de voedselproducenten hiermee negatief worden benaderd, terwijl er wel voedselproductie nodig is?

Statenlid **Kostić** (PvdD) antwoordt dat de voedselvoorziening voor de rest van de wereld in gevaar komt door de industrie zoals eerdergenoemd. Dat ligt niet aan de voedselproducenten, maar aan het beleid van de overheid. Dit probeert Partij voor de Dieren al twintig jaar te veranderen.

Gelukkig wordt het steeds duidelijker dat dit noodzakelijke stappen zijn en de enige realistische weg is om de verschillende crises op te lossen en het huishoudboekje echt op orde te krijgen. Daarom heeft Partij voor de Dieren een aantal voorstellen.

De Partij voor de Dieren wil de intensieve veehouderij aan banden leggen door in de Omgevingsverordening te stellen dat er geen nieuwe intensieve veehouderijen mogen komen in de provincie Noord-Holland. Dit kan met argumenten voor klimaat, gezondheid, dierenwelzijn. Bijna alle fracties zijn het eens dat de intensieve veehouderij moet worden afgebouwd.

Mevrouw **Koning-Hoeve** (CDA) verzoekt mevrouw Kostić haar woordkeuze aan te passen, omdat er in Noord-Holland geen sprake is van intensieve veehouderij.

Statenlid **Kostić** (PvdD) antwoordt dat de Partij voor de Dieren de regels voor de intensieve veehouderij, die zijn opgenomen in de Omgevingsverordening, wil aanpassen. Er speelt nu een casus in Purmerend. Dit had voorkomen kunnen worden als de regels in de Omgevingsverordening op dit punt waren aangepast.

Ook willen de meeste partijen af van de verspilling van belastinggeld aan dierenonvriendelijke ontwikkelingen, intensieve veehouderij, monoculturen en technologische lapmiddelen. Via de provincie gaat er geld naar de landbouwsector. De provincie kan deels sturen hoe dat geld wordt ingezet. Partij voor de Dieren stelt voor om die geldstromen nogmaals goed door te lichten, zodat ingezet kan worden op systeemverandering in plaats van lapmiddelen.

Het grond- en pachtbeleid zou geen schade moeten opleveren voor biodiversiteit, klimaat en provinciale landbouwdoelen. De Partij voor de Dieren stelt voor om daarmee aan de slag te gaan.

Slechts 2% van de akkerbouw is biologisch, voor bloembollen is het zelfs minder dan 1%, terwijl de gangbare sector een grote aanslag is op de water- en bodemkwaliteit en het de gezondheid van mens en dier aantast. Zonder een omslag krijgt de provincie de waterkwaliteit niet op orde. Niet voor niets is een Europees doel om voor 2030 25% van het landbouwareaal biologisch te maken. Daarom pleit de Partij voor de Dieren voor minstens drie maatregelen. GroenLinks diende eerder een initiatief in om het fieldlab voor biologische bollen een extra impuls te geven. Dit oorspronkelijke kosten hiervan zijn € 50.000 per jaar.

De heer **Kohler** (JA21) vraagt of mevrouw Kostić op de hoogte is dat er beperkt vraag is naar biologisch geteelde bloembollen. Daarop inzetten zou een negatieve impact hebben op de handel in bloembollen.

Statenlid **Kostić** (PvdD) antwoordt dat het daarom belangrijk is duidelijk te communiceren wat de doelstelling is, wat waardevol is en wat echt schade oplevert. Daarnaast kan de provincie ook helpen in de afzetmarkt door bijvoorbeeld gemeenten meer aan te sturen. De spreker benadrukt dat er wel stappen moeten worden gemaakt voordat het te laat is. Daarom vraagt de spreker de toegezegde bijdrage te verdubbelen naar € 100.000, zodat er vooruitgang komt vanuit de biologische boeren zelf.

Daarnaast wil Partij voor de Dieren een aanzet maken voor een spuitvrije zone in de Omgevingsverordening – dat is juridisch mogelijk – en te kijken welke mogelijkheden er verder zijn met bijvoorbeeld het voorzorgsbeginsel – een idee van de provincie Drenthe – om de groei van de gangbare sierteelt, bollenteelt, in Noord-Holland te beperken.

Tot slot pleit de Partij voor de Dieren ervoor een notitie te maken over hoe de provincie het areaal biologisch kan verhogen naar bijvoorbeeld 50% in 2030. De Voedselvisie is hier niet helemaal duidelijk over. Bovendien gaat de Voedselvisie niet over die sierteelt en bollenteelt; dit valt nu onder het economisch beleid en is vooral gericht op groei en het faciliteren van de sector. Zo'n notitie kan het volgend college helpen om een volgende stap te maken.

De **voorzitter** constateert dat Partij voor de Dieren een voorstel heeft toegevoegd ter voorbereiding op een eventueel amendement. De voorstellen in het betoog zullen mogelijk omgezet worden in moties.

De heer **Van Tiggelen** (PVV) geeft aan dat het college in haar antwoord op technische vraag 48 aangeeft dat er in overleg met het ministerie van NLV en de relevante kennisinstellingen een sociaaleconomische

impactanalyse wordt opgesteld, die onderdeel wordt van het provinciaal programma landelijk gebied. Stel dat uitkomsten van deze impactanalyse laten zien dat er grote negatieve sociaaleconomische gevolgen zijn van het nastreven van de doelen voor de Natura2000 Kaderrichtlijn Water en Klimaat, wat doet de provincie in dat geval? Is GS in dat geval bereid om in overleg met partners te treden om ambities naar beneden bij te stellen of misschien zelfs te schrappen?

De PVV is van mening dat de klimaatcrisis niet zichtbaar is. Wat maakt dat hier geld in gestopt zou moeten worden?

In reactie op de brief van de dertien wildopvangcentra geeft de spreker aan de zorg te begrijpen. De PVV steunt de oproep om de resterende € 100.000 doelmatiger dan de eerste € 100.000 te besteden. Er is voldoende kennis bij deze opvangcentra; daar hoeft vanuit de provincie niet verder in te worden geïnvesteerd. Aanvullend geeft de spreker aan dat de overheid een zorgplicht ten aanzien de opvang van wilde dieren heeft. Hier wordt verschillend mee omgegaan. Het is daarom goed wanneer de provincie zich inspant de gemeenten op één lijn te krijgen en te kijken naar een structurele oplossing.

De heer **Kohler** (JA21) is het eens dat er circa € 180 miljoen wordt uitgegeven aan het groenbeheer in de provincie. JA21 heeft wel andere ideeën over waar dit aan uitgegeven moet worden. Ook is JA21 het eens met de verdeling van de resterende € 100.000 over de verschillende opvangcentra. Het is aan hen hoe de verdeling plaats zal vinden.

JA21 heeft op de volgende onderdelen in de begroting opmerkingen en, of vragen:

- Ten aanzien van de ganzenproblematiek geeft de spreker aan dat de ervaring leert dat nestbehandeling de beste optie is. Het is een groot probleem. JA21 zou dan ook graag in (een addendum bij) de begroting, net als bij de schade-uitkeringen, de inzet van de bestrijding en de resultaatdoelstellingen en de daadwerkelijke resultaten concreet terugzien.
- Eerder heeft de heer Köhler al aangegeven dat de invasieve exoot het grootste probleem is voor het ecosysteem en de biodiversiteit. De aanpak stelt niet gerust. In de uitvoeringsplannen van 2021–2023 wordt wel meermaals de Japanse duizendknoop genoemd, maar andere invasieve exoten eigenlijk niet. In antwoord op schriftelijke vragen is gezegd dat uitsplitsing naar soorten en bestrijdingskosten niet mogelijk is. De spreker is van mening dat dat wel kan en verzoekt dit als bijlage bij de begroting te voegen, omdat er te weinig is begroot voor de bestrijding van invasieve exoten. De middelen hiervoor kunnen gehaald worden uit, zoals de spreker noemt, prestigeprojecten, zoals eerder De Duinstichting, een van de insprekers, al noemde.

Statenlid **Bwefar** (GL) heeft een aantal vragen:

- Kan aangegeven worden hoe de opgave van groen staal naar Tata Steel terug te vinden is?
- Is er al zicht op wanneer de pilot met de erfcoaches van start moet gaan? Wat zijn de vereisten voor de agrariër om hiervoor in aanmerking te komen.
- De percentages ten aanzien van de waterkwaliteit lijken niet correct te zijn. Afgezien van het aanvullende werk van de waterschappen, wat zijn de maatregelen om de zwemlocaties van slechte kwaliteit naar minimaal aanvaardbaar niveau te krijgen?

- De inwerkingtreding van de Omgevingswet is wederom uitgesteld naar 1 juli 2023. In de begroting wordt nog gesproken over een ingangsdatum per 1 januari 2023. Verwacht de gedeputeerde dat alleen het aanpassen van de data afdoende zal zijn of moet ook lopend beleid worden aangepast?
- Kan de gedeputeerde ten aanzien van de wildopvangcentra aangeven hoe de opdrachtverlening aan de extern adviseur nu alsnog vorm gaat krijgen? Ziet de gedeputeerde andere mogelijkheden om wildopvangcentra structureel te ondersteunen. Het is immers duidelijk dat de centra ondersteuning nodig hebben.

De heer **Klein** (ChristenUnie) heeft de volgende vragen en opmerkingen:

- De spreker geeft aan blij te zijn met de begroting met de expliciete koppeling met de monitor brede welvaart. Het is goed dat dit laat zien dat er, ondanks de inzet, nog veel te doen is, zoals bijvoorbeeld op het gebied van de teruggang van de biodiversiteit.
- Verder is de ChristenUnie blij met de prioriteit voor 2023 op het Actieplan Weidevogel. De ChristenUnie maakt zich zorgen met het beperkte budget voor faunabeheer. Er is meer geld nodig. Wat is de reden dat er niet meer geld voor is begroot?
- Er wordt conservatief begroot voor faunaschade. De verwachting is dat de kosten komend jaar weer op zullen lopen. Kan de gedeputeerde uitleggen waarom deze keuze is gemaakt?
- De ChristenUnie vraagt GS met een voorstel te komen voor een structurele financiële oplossing voor de wildopvangcentra. Het advies van de RDA is duidelijk. De opvangcentra hebben, naast de zorg voor wilde dieren, ook een maatschappelijke meerwaarde en bieden educatie aan kinderen. De ChristenUnie vindt het wel prematuur om nu al die € 100.000 ter beschikking te stellen.

Mevrouw **Kapitein** (D66) geeft aan blij te zijn met deze begroting met onder andere de koppeling naar de brede welvaart. D66 zal zich in deze bijdrage beperken tot enkele opvallende onderwerpen.

- D66 onderschrijft het belang van de extra middelen die ter beschikking zijn gesteld voor de Omgevingsdiensten. Om de provinciale ambities waar te kunnen maken is een innovatieve aanpak nodig met meer capaciteit voor vergunningverlening en voldoende personeel voor toezicht en handhaving met adequate financiering.
- Uit de stukken blijkt dat de geluidsbelasting een issue lijkt te zijn voor de provincie Noord-Holland. Is het Actieplan Geluid wel voldoende?
- D66 heeft zich in deze statenperiode vaker uitgesproken over de waterkwaliteit. Dit thema is opgenomen in de stukken, maar er wordt geen concreet beleid geformuleerd. Het is zorgelijk dat de KDW-doelen bij geen van de 89 regionale oppervlaktewaterlichamen in Noord-Holland op basis van het one out all out-principe bereikt. Wat D66 is in de nieuwe PPLG water een van de hoofdprioriteiten en moet de provincie nauw samenwerken met het Rijk en de waterschappen.
- In paragraaf 2.3 ontbreekt de opgave voor de landbouw. Juist de regeneratieve landbouw is een essentieel onderdeel van het provinciale beleid en de landbouw heeft veel impact op de vele hectares van de grond in Noord-Holland.
- De KPI Living Planet Index is aanleiding voor een zeer interessante analyse over hoe de natuur zich ontwikkelt in Noord-Holland. Het toont aan dat er veel te doen is, maar dat er ook successen mogelijk zijn en ook behaald zijn.

- Het aantal vierkante meters groenblauw blijkt terug te lopen. Aan de ene kant is dit begrijpelijk, maar omdat de provincie zo dichtbevolkt is, bevestigt dit dat de vraag naar recreatieruimte steeds groter wordt. Dit is meegenomen in de Recreatievisie en wordt ook meegenomen in de PPLG-plannen.
- De conclusie dat er ruim voldoende gronden aanwezig zijn voor de provinciale doelen lijkt achterhaald gezien de discussies over stikstof, landbouw en zonering. GS geeft aan dat het grondstrategieplan op themaniveau een politieke keuze is. D66 voorziet een grote wijziging van het grondbeleid in de komende periode; inhoudelijk van een compleet andere orde dan in het verleden. Zeer waarschijnlijk wordt dit een uitkomst van gebiedsprocessen met de partners. GS mag, wat D66 betreft, de gronden inzetten voor de landbouwtransitie.
- Dan over de dieren de wilde dierenopvang. D66 onderschrijft dat de wilde dierenopvang kwetsbaar is. Het draait nu vooral op zeer gedreven vrijwilligers die zoveel mogelijk doen met heel weinig middelen. Er is duidelijk een structureel financieringsprobleem. Na het webinar over het advies van de RDA op 8 november kan er worden besproken hoe de structurele financiering geregeld zou moeten worden.
- Het proces om een bestemming te bepalen voor de resterende € 100.000 is zorgvuldig doorlopen. D66 heeft geen moeite met een ander bestedingsdoel, mits dit in overleg met alle wildopvangcentra plaatsvindt en het niet besteed gaat worden aan de reguliere bedrijfsvoering. Per opvangcentrum is dit maar een klein bedrag en zou nauwelijks helpen. Dit was ook een van de overwegingen destijds om niet voor deze bestemming te kiezen.

Statenlid **Kostić** (PvdD) vraagt of D66 ook niet van mening is dat de wildopvangcentra zelf moeten bepalen waaraan zij dit geld besteden.

Mevrouw **Kapitein** (D66) geeft aan dat het een randvoorwaarde is dat dit in overleg gaat met de wildopvangcentra. De spreker heeft de mening van D66 eerder gedeeld.

De heer **Leerink** (PvdA) benoemt twee punten uit de begroting.

- de PvdA spreekt haar waardering uit over de inzet van de vrijwilligers van de wildopvangcentra. Het is om nu alvast na te denken over een structurele financiering en dit eventueel vóór de nieuwe statenperiode geregeld te hebben. De PvdA is niet onwelwillend om de resterende € 100.000 te besteden aan de wildopvang, maar de fractie hoort ook graag de mening van GS en hoe dit op een goede manier geregeld kan worden.
- Door de inflatie is het reëel te verwachten dat het komende halfjaar in toenemende mate verschillende organisaties bij de provincie aan zullen geven dat er onvoldoende financiële middelen zijn. De heer Leerink pleit er daarom voor tijdig hierop te anticiperen zodat er, voordat de nood te hoog is bij die organisaties, een structurele oplossing is.

De heer **Köhler** geeft aan dat zijn collega hier in de commissie EFB, vergezeld van voorstellen, uitvoerig op terug zal komen.

De heer **Roosendaal** (VVD) benoemt dat er voor Natuur, Landbouw & Gezondheid steeds meer geld gaat naar de financiering van de Omgevingsdiensten en faunabeheer. Om met dat laatste te beginnen: de doelstelling om de ganzenstand van 2005 te bereiken, raakt verder uit beeld. Zijn de grandoorzaken de beste manier om het aantal ganzen te verminderen? En moet de politiek daar niet juist meer bovenop zitten door de uitvoering op afstand van de provincie te zetten? De uitgaven de afgelopen jaren waren niet

doeltreffend en dus wordt er meer geld aan uitgegeven, terwijl de doelstellingen per gebied nog moeten worden vastgesteld. In zijn algemeenheid kunnen er pas goede keuzes gemaakt worden waar het geld aan wordt besteed als de doeltreffendheid en de doelmatigheid vastgesteld kan worden en daarnaar gehandeld wordt. Daar vraagt de VVD aandacht voor.

Bij de Omgevingsdiensten wordt de problematiek steeds groter. Specifieke kennis en verdere professionalisering zijn provincie overschrijdend en noodzakelijk. Dat kost, naast nieuwe keuzes, ook meer geld. De VVD ziet hier graag het principe 'de vervuiler betaalt' om een steeds groter beslag op de algemene middelen te verminderen. Is GS bereid om met de Rijksoverheid te overleggen in hoeverre het financieringsmodel van de toezicht op de banken ook kan worden toegepast op de taken van de Omgevingsdiensten voor wat betreft het toezicht. De banken betalen zelf voor het toezicht.

Ten aanzien van het voorstel van Partij voor de Dieren voor de wildopvang is de VVD het voor de korte termijn eens dat de wildcentra dit gebruiken voor de extra kosten vanwege de energiecrisis en dus niet structureel voor de bedrijfsvoering. Voor een goed financieringsmodel voor de wildopvang, is ook het Rijk nodig. Hoe wordt voorkomen dat door voortgaande professionalisering – door de overheid afgedwongen – de vrijwilligers onder druk komen te staan en ook dat dit belangrijke werk een primaire overheidstaak wordt, omdat er te weinig draagvlak is onder de bevolking om hieraan bij te dragen, juist omdat de overheid steeds meer bemoeienis vertoont en professionalisering eist. Dit gebeurt ook bij de vrijwillige brandweer. Het zou jammer zijn, aldus de VVD, als het bij de dierenopvang dezelfde kant op gaat. Is er duidelijkheid over de zorgplicht voor de overheid als het gaat om de dierenopvang? Iedereen moet gewonde en kwetsbare dieren beschermen, maar waar ligt nu de taak van de overheid? Graag hoort de spreker een antwoord hierop van Partij voor de Dieren en GS.

Statenlid **Kostić** (PvdD) verwijst hiervoor naar het voorstel van de Partij voor de Dieren en het RDA-rapport.

De heer **Roosendaal** (VVD) ziet liever een politieke uitwisseling van ideeën.

Mevrouw **Koning-Hoeve** (CDA) dankt voor de begroting en voor het opnemen van de erfcoaches in de begroting. Goed dat GS hierover contact opneemt met andere provincies. Het CDA verneemt het graag als er meer bekend.

De spreker stipt zeven punten uit de begroting kort aan:

- Het blijft ondoorzichtig om goed te kunnen beoordelen of er voldoende geld beschikbaar is in de toekomst voor het onderhoud van alle natuurgebieden. Daarnaast wordt ook het NNN uitgebreid. Uit de meerjarenraming van het Natuurbeheerplan blijkt niet wat er na 2027 gebeurt. Wat is de visie van de gedeputeerde hierop?
- Het CDA is blij dat het Stivas met hulp van de POP3-gelden in staat zal zijn om ook de komende jaren ruimtelijke opgaven en kavelruil te initiëren, begeleiden en faciliteren. Er is door de provincie toegezegd dat de voorfinanciering geregeld zou worden. Kan de gedeputeerde bevestigen dat dit zo is?
- Er moet ondersteuning komen voor de biologische teelt van bloembollen. Is het mogelijk een jaarlijkse subsidie te geven, zodat het fieldlab goed kan draaien?
- Ter zake de Omgevingsdiensten vraagt het CDA of er inmiddels reactie is van het ministerie van I&W op de brief van de provincie over de knelpunten in wet- en regelgeving in relatie tot de uitvoeringspraktijk van toezicht en handhaving.

- De antwoorden op de vragen die gesteld zijn over stikstof zijn aanleiding tot zorg. GS geeft aan dat veel meer stikstof in de vorm van NO_x door industrie en auto's wordt uitgestoten in Noord-Holland dan door de landbouw in de vorm van NH_3 . Het gaat om uitstoot van 32.000 ton door industrie en auto's tegenover 7000 ton door landbouw. En daarbij daalt de stikstof van de landbouw ook steeds op korte afstand neer, vaak op het land van de agrarische bedrijven zelf, en het wordt snel afgebroken. Heeft de gedeputeerde goed in beeld bij toekomstig beleid dat er verschillen zijn in die stikstofsoorten en dat het niet zo mag zijn dat bedrijven onterecht worden opgekocht.
- Het CDA is van mening dat de resterende € 100.000 voor wildopvangcentra een andere bestemming kan krijgen. Graag hoort het CDA de mening van de gedeputeerde hierover.
- Het CDA heeft eerder aangegeven dat het ganzenbeleid effectiever moet. Wil de gedeputeerde daar nog naar kijken? Kan de gedeputeerde ook ingaan op de knelpunten die de FBE signaleert? Kan er financiële ruimte gevonden worden in de begroting om de knelpunten op te lossen?

Voor mevrouw **Alberts-Oosterbaan** (SP) is het de grote vraag of de provincie doorgaat op de oude weg of gaat veranderen. En zo ja, hoe snel gaan die veranderingen? Met name in de bijdrage van de Partij voor de Dieren zijn veel veranderingen de revue gepasseerd die de SP het gevoel geven dat het de goede kant op gaat. Verandering is nodig. Naast andere belangrijke onderwerpen, zoals de intensieve veehouderij, het gif op het land, biologisch boeren, benoemt de SP specifiek één onderwerp: het voedselpark Amsterdam. Daar komen verschillende raakvlakken van de provincie bij elkaar. Het is om te beginnen een bedrijventerrein waar Schiphol, de provincie en de gemeente Amsterdam een deelname in heeft. Het is een bedrijventerrein met bijzonder vruchtbare grond. Bovendien is het grond die nog nooit met gif bewerkt is geweest. Deze grond is daarmee met name geschikt voor biologische landbouw. En het zou dus heel jammer zijn als daar nog meer bedrijven komen. De provincie wil heel graag circulair zijn, biologische landbouw versterken, korte afstanden van de boer tot de consument. Dit terrein ligt op de rand van de stad en heeft daarmee een korte afstand tot de consument. Hier komt alles samen, aldus de SP. De spreker pleit ervoor dat de provincie zich inzet voor dit voedselpark. De SP zal daar een voorstel voor indienen.

De heer **Roosendaal** (VVD) ziet graag het voorstel tegemoet. De spreker wijst erop dat de instandhouding van het roggeveld € 40 miljoen zal kosten. Het is daarom belangrijk de financiering hiervan mee te nemen in het voorstel.

Mevrouw **Alberts-Oosterbaan** (SP) benadrukt dat het goed is aan de financiering te denken, maar dat er ook gekeken moet worden naar bijvoorbeeld de positieve gezondheid effecten. Ook moet er een bestemmingsplanwijziging plaatsvinden. Dit is een bevoegdheid van de gemeente Amsterdam. De spreker zal in haar functie als raadslid van de gemeente Amsterdam een voorstel voor een bestemmingsplanwijziging indienen, waarbij landbouw naast bedrijven wordt toegestaan.

De heer **Kohler** (JA21) vraagt of mevrouw Alberts ervan op de hoogte is dat biologische teelt vele malen duurder.

Mevrouw **Alberts-Oosterbaan** (SP) antwoordt dat de prijs meevalt.

Mevrouw **Kapitein** (D66) geeft aan dat de gemeente Amsterdam ook een positie heeft ingenomen en vraagt of de provincie de besluitvorming van de gemeente Amsterdam moet overrulen.

Mevrouw **Alberts–Oosterbaan** (SP) pleit ervoor hierin samen op te trekken en samen die verandering tot stand te brengen, omdat de provincie en de gemeente samen eigenaar zijn van het SADC-gebied.

Mevrouw **Kapitein** (D66) vraagt of de gemeente Amsterdam niet het eerste initiatief in deze moet nemen.

Mevrouw **Alberts–Oosterbaan** (SP) antwoordt nogmaals dat dit in gezamenlijkheid met de provincie moet gebeuren.

Bij deze planvorming is het zaak naar de ruimtelijke ordening te kijken. Er moet gekeken worden naar het aantal benodigde distributiecentra; er zijn er inmiddels genoeg. De spreker pleit voor verandering en dit voedselpark zo neer te zetten dat het zeer levensvatbaar is.

Gedeputeerde Staten krijgen de gelegenheid te reageren en de vragen te beantwoorden.

Gedeputeerde **Zaal** refereert aan een aantal voorstellen die zijn aangekondigd, onder andere van de Partij voor de dieren over intensieve veehouderij en de bloembollen. De gedeputeerde stelt voor het aanpassen van de Omgevingsverordening mee te nemen in de reguliere cyclus van de Omgevingsverordening.

Ten aanzien van de biologische bollen geeft de gedeputeerde aan dat de provincie is gestart met het fieldlab en dat het fieldlab zelf ook bij externe partijen financiering wil verzorgen en dat daar ook goed zicht op is. Vrijdag 21 oktober heeft de provincie een EFRO-subsidie opgesteld van € 1 miljoen voor de verduurzaming van de bollen. Dat betekent dat de gedeputeerde, samen met de euro 50.000 voor het fieldlab, genoeg financiering ziet voor het belangrijke doel om die bollenteelt te verduurzamen. Deze ambitie deelt de gedeputeerde.

Bij de vaststelling van de begroting wordt ook besloten over de erfcoaches. Als deze op 14 november wordt aangenomen, gaat het college daarmee aan de slag. GS denkt daar begin 2023 mee kunnen starten. De voorwaarden zijn nog niet uitgewerkt, maar dit wordt in nauw overleg met de sector gedaan en er wordt ook gekeken naar wat er bij andere provincies gebeurt. De gedeputeerde zal Provinciale Staten informeren hoe daar uitvoering aan wordt gegeven.

Ten aanzien van Stivas, geeft de gedeputeerde aan een toezegging te hebben gedaan over het NSP, want daarvoor is landelijk geregeld dat de provincie mag voorfinancieren. Dit geldt vanaf 1 januari 2023. Stivas is een organisatie, die onafhankelijk is van de provincie en zou dit in principe zelf moeten regelen. Voor POP3 geldt deze voorfinanciering niet; dit zijn nog de vorige subsidies die niet onder het nieuwe NSP vallen en daarvoor geldt geen mogelijkheid voor voorfinanciering. dat betekent dat iedere subsidieaanvrager dit op een bepaalde manier in zijn exploitatie moet regelen. Wel is een lening mogelijk. Hier zijn regels aan verbonden. De gedeputeerde denkt dat het verstandig is ook met RVO te spreken over de vraag of dat niet sneller kan.

De heer **Roosendaal** (VVD) vraagt of mogelijk de provincie – naar voorbeeld van gemeenten die dit al een doen – een garantstelling kan afgeven, zodat de subsidieaanvrager zelf de financiering kan regelen bij banken, zodat de provincie zo min mogelijk ingrijpt op marktmechanismen en de aanvragers ook het snelst geholpen kunnen worden.

Gedeputeerde **Zaal** zal tijdens het gesprek met Stivas op 25 oktober de verschillende opties verkennen. De gedeputeerde is gehouden aan de kaders die zijn vastgesteld in de Kadernota leningen en garanties.

De provincie is een van de aandeelhouders van het SADC, maar het bestemmingsplan is van de gemeente Amsterdam. Daarin staat dat het een bedrijventerrein is. De gedeputeerde herkent de behoefte aan bedrijventerreinen in de MRA. In de komende raming staat dat er heel erg veel tekorten zijn. De gemeente Amsterdam moet een voorstel doen tot het wijzigen van het bestemmingsplan. De democratische verantwoordelijkheid ligt bij de gemeenteraad van Amsterdam. De gedeputeerde raadt mevrouw Alberts daarom aan om die motie daar in te dienen.

Mevrouw **Alberts-Oosterbaan** (SP) geeft aan dat dit project veel raakvlakken heeft met de ambities van de provincie. Het voedselpark kan ook een voorbeeld zijn voor heel veel plekken in de provincie Noord-Holland. Om het dan alleen maar te laten bij een bestemmingsplan, zou het project te kort doen. De provincie grijpt wel degelijk in bij bestemmingsplannen. Dit is onlangs nog gebeurt de het datacentrum in Hollands Kroon, waar bezwaar is gemaakt vanuit de provinciale verordeningen.

Gedeputeerde **Zaal** antwoordt dat in dat geval het bestemmingsplan niet in overeenstemming was met de provinciale verordeningen. Dat is hier niet het geval. GS heeft een Voedselvisie die streeft naar duurzame en circulaire landbouw in de hele provincie, maar er is ook een groot belang bij een goed vestigingsklimaat en het zoeken van ruimte voor bijvoorbeeld circulaire economie. Dat moet ook ergens een plaats krijgen in de provincie. In het Huis van Thorbecke is afgesproken dat de afweging wat waar komt binnen de grenzen van een gemeente primair de taak is van de gemeente.

De heer **Klein** (ChristenUnie) memoreert dat de provincie medeaandeelhouder van SADC. De provincie ziet in haar rol als aandeelhouder toch ook mogelijkheden. Wat is de visie van de gedeputeerde daarop?

Gedeputeerde **Zaal** antwoordt dat de provincie aandeelhouder is in SADC vanuit het belang om duurzame bedrijventerreinen te ontwikkelen. Dus de gedeputeerde zit daar als aandeelhouder vanuit de portefeuille Economie en niet vanuit de portefeuille Voedsel. Er is altijd bereidheid om te spreken of een en ander gecombineerd kan worden, maar het initiatief daarvoor ligt primair bij de gemeente Amsterdam, die aangeeft daar een bedrijventerrein te beogen. Maar het is al gezegd: SADS is bereid te praten.

De heer **Kohler** (JA21) is van mening dat de provincie de mogelijkheid heeft dit te heroverwegen en het als BPL aan te wijzen.

Gedeputeerde **Zaal** geeft aan dat Provinciale Staten de kaders heeft vastgesteld. Daarin is dit gebied niet aangesteld als bijzonder provinciaal landschap. Provinciale Staten kan hiertoe een voorstel indienen.

De heer **Kohler** (JA21) geeft aan dit voorstel niet te maken, omdat de fractie tegen BPL's is.

Gedeputeerde **Zaal** vervolgt met de vragen over de wildopvangcentra in Noord-Holland. Deze centra doen heel belangrijk werk. De constatering is dat er een gat in de wetgeving is: iedere inwoner is verplicht om deze dieren op te vangen. De wildopvangcentra doen dit gelukkig. Tegelijkertijd heeft niemand de verantwoordelijkheid gekregen voor deze specifieke taak. Er ligt een advies van de RDA. De provincie

Noord-Holland zal samen met de opvangcentra meediscussiëren over de vraag in hoeverre hier een rol voor de provincies ligt. GS volgt de ontwikkelingen en is in gesprek met de ministerie van LNV. De gedeputeerde is echter van mening dat de vraag over een structurele financiële oplossing bij de volgende coalitie moet liggen.

De gedeputeerde geeft aan dat de provincie een besteding heeft geformuleerd voor de

Statenlid **Kostić** (PvdD) memoreert dat eerder is toegezegd dat wanneer de opvangcentra met een gezamenlijk voorstel komen de gedeputeerde hiernaar zal kijken. Nu ligt er een voorstel en is de gedeputeerde van mening dat het reeds ingezette proces gevolgd moet worden. De spreker pleit ervoor dat de gedeputeerde samen met de wildopvangcentra kijkt hoe dit bedrag een goede bestemming kan krijgen.

Gedeputeerde **Zaal** geeft aan dat GS het oorspronkelijk plan uitvoert en zij nog steeds hierachter staat. Dit draagt bij aan de professionaliteit van de organisaties. Daarnaast vindt de gedeputeerde het lastig dit bedrag random over de organisaties te verdelen en daar (een deel van) de exploitatiekosten van te betalen.

De gedeputeerde is het eens met D66 dat de resterende € 100.000 niet naar de exploitatie moet gaan. De gedeputeerde schrikt ook van de verhalen over de hoge energierekening en de gevolgen van de inflatie. Daar zijn de wildopvangcentra niet alleen in; dit speelt bij alle grote en kleine organisaties. Dat betekent dat er voorzichtigheid is geboden bij het toekennen van bijdragen. Voor de resterende € 100.000 is een specifiek doel benoemd. De gedeputeerde vindt dit nog steeds belangrijk, want ook al lekt het dak, dan moeten nog steeds de protocollen op het gebied van euthanasie bijvoorbeeld goed worden nageleefd. Dit proces is ook in nauw overleg met de dierenopvangcentra tot stand gekomen. GS heeft informatie dat het ministerie van LNV snel zicht geeft op deze uniforme protocollen. De provincie is ook al bezig met de opdrachtverlening. De gedeputeerde wil dit proces eerst afmaken, voordat er een ander bestedingsdoel komt. Mocht dit niet afdoende zijn, komt de gedeputeerde weer bij Provinciale Staten terug, want het is wel de bedoeling dat deze € 100.000 wordt besteed.

Gedeputeerde **Olthof** beantwoordt de vragen op zijn portefeuille en die van gedeputeerde Stigter.

De gedeputeerde start met de klachten van organisaties over het functioneren of over de bereikbaarheid van de Omgevingsdienst. De gedeputeerde zijn geen klachten van andere organisaties bereikt over het algemeen functioneren van de Omgevingsdienst. Dit staat los van de brede discussie rondom Tata Steel, waar de omgeving en ook de verenigingen en de stichtingen, die er zitten, wel wat vinden van de Omgevingsdienst.

Het klachtenproces voor particulieren verloopt soepel en de klachten worden goed opgevolgd, kan de gedeputeerde uit eigen ervaring vertellen. En wanneer er een onderzoek is gedaan, worden de uitkomsten teruggekoppeld aan de melder. Er is de afgelopen tijd stevig geïnvesteerd in de klachtafhandeling.

Net als in veel sectoren, heeft de Omgevingsdienst ook issues op het gebied van personeelsbezetting. Daarnaast is de Omgevingsdienst in transitie als gevolg van nieuwe vraagstukken, nieuwe technieken, nieuwe inzichten ten aanzien van milieuregels, nieuwe soorten installaties, circulariteit.

Die transitie, met name op het gebied van circulariteit, vraagt ook een bepaald specialisme. De omgevingsdiensten kijken waar ze zelf moeten investeren in capaciteit, maar ook wat er samen met bijvoorbeeld het IPO gedaan kan worden. Bijvoorbeeld op het gebied van circulariteit zijn er nu afspraken gemaakt om te kijken of in ieder geval de vijf BRZO-omgevingsdiensten hun kennis te bundelen om de bedrijven beter te kunnen adviseren.

Daar zit ook een financieringsvraagstuk achter. Dit is opgenomen in de bijlage van de begroting. De omgevingsdiensten hebben extra capaciteit beschikbaar gesteld om te kijken wat er nodig is. Het gaat extra geld kosten. Dit is voor een deel inzichtelijk gemaakt. Om te voorkomen dat de kosten automatisch bij de provincie neergelegd worden, wordt er gekeken welke kosten de provincie moet dragen en welke door de Rijksoverheid kunnen worden gefinancierd. Gedeputeerde Stigter spreekt bijvoorbeeld in rijksverband over de financiering van de uitvoeringskosten vanuit budgetten voor klimaat bijvoorbeeld. Voor de provincie zijn leges een inkomstenbron.

De VVD verwees naar de situatie waarbij banken het toezicht financieren. Dat zou kunnen bij de omgevingsdiensten – indirect vindt dat ook plaats – maar de provincie financiert de omgevingsdiensten. De provincie financiert dit met leges, met een brede doeluitkering vanuit het Rijk, maar voor een deel zijn het ook de algemene middelen. Dus als de omgevingsdiensten dit zelf gaan financieren, leggen zij die rekening bij de provincie neer.

De heer **Roosendaal** (VVD) geeft aan dat de stijgende kosten van de omgevingsdiensten met name voortvloeien uit het extra toezicht op, in dit geval, Tata Steel. De spreker zou verwachten dat die kosten bij de bedrijven waar extra toezicht op nodig is, worden neergelegd. Is het mogelijk deze constructie met de centrale overheid te bespreken, om zo te voorkomen dat de provinciale begroting onder druk komt vanwege toegenomen toezicht.

Gedeputeerde **Olthof** antwoordt dat deze kosten voor een deel verwerkt kunnen worden in de legesverordening voor de vergunningverlening. Provinciale Staten bepaalt uiteindelijk de intensiteit van het toezicht. De provincie heeft het Programma Tata Steel gemaakt waarin is bepaald dat er meer toezicht moet zijn. Dus voor een deel zal het reguliere toezicht in de leges verwerkt kunnen worden. Maar op het moment dat de provincie meent dat het toezicht geïntensiveerd moet worden, dan is het wat ingewikkeld om die kosten bij Tata Steel te leggen. Dat wil niet zeggen dat ze er niet voor betalen, maar er moet wel een balans in worden gevonden.

Er komt volgend jaar een nieuw Actieplan Geluid. Onderdeel daarvan is bijvoorbeeld een geactualiseerde geluidskaart. Hierbij wordt rekening gehouden met de Gezonde Leefomgeving. Er zullen ook vanuit de EU en het Rijk strengere eisen worden gesteld als het gaat over geluidsbelasting. Als het gaat over de SWUNG-middelen (SamenWerken aan de Uitvoering van een Nieuw Geluidsbeleid) zijn er middelen beschikbaar gesteld om dat verder uit te werken.

Gedeputeerde **Rommel** beantwoordt de vragen op haar portefeuille en die van gedeputeerde Logge.

De maatregelen van de waterkwaliteit bij de waterschappen staat als basis in hun waterbeheerprogramma. Deze zijn samen met het Regionaal Waterprogramma opgezet en zijn complementair. De verwachting is dat in Q2 2023 een eerste monitor naar Provinciale Staten toe zal komen.

De gedeputeerde zal schriftelijk reageren op de vraag over de percentages die genoemd zijn ten aanzien van de waterkwaliteit.

Over de vraag in hoeverre de doelen worden bijgesteld als de impactanalyse tegenvalt, zullen alleen die doelen worden bijgesteld waar de overheid om vraagt. Voor bijstellingen waar Provinciale Staten over gaat, zal de gedeputeerde deze aan Provinciale Staten voorleggen.

De gedeputeerde komt bij Provinciale Staten terug op de uitsplitsing per invasieve exoot. Dit naar aanleiding van de vraag van JA21.

Er wordt veel gesproken over het faunabeheer. De gedeputeerde is met de diverse provincies in overleg om te kijken van hoe daar in gezamenlijkheid meer aan gedaan kan worden. De kennis vanuit de Noord-Hollandse faunabeheereenheden (FBE) wordt ook overgebracht naar andere provincies. Er wordt onderzocht of er een efficiëntere vertaalslag gemaakt kan worden.

De fauna-app is ook een interessante, want als andere provincies daar ook interesse in hebben kan deze tegen betaling beschikbaar worden gesteld aan die provincies. De data geven meer inzichten in waar de ganzen zich bevinden en op welk moment.

Provinciale Staten heeft al extra geld beschikbaar gesteld aan het FBE voor gebiedsgericht beheer. De gedeputeerde is er voorstander van eerst te kijken hoe dat uitpakt. Als het gaat over efficiëntie is bijvoorbeeld gebleken dat eieren schudden efficiënt werkt.

In antwoord op de vraag of de € 10.000.000 voor de vergoeding van de schade die ganzen aanrichten voldoende is, geeft de gedeputeerde aan dat dit op dit moment nog niet mogelijk is in te schatten. Er is nauw contact met BIJ12 en het Faunafonds om die inschatting te kunnen maken. Het is ook het eerste jaar dat het met 5% is verhoogd. Dus vooralsnog is het voldoende, maar pas in de loop van 2023 wordt meer duidelijk.

De heer **Klein** (ChristenUnie) is benieuwd waarom er minder geld is gereserveerd voor de faunaschade dan voor 2022. Zijn er aanwijzingen dat het minder gaat worden?

Gedeputeerde **Rommel** geeft aan dat Provinciale Staten hebben besloten het eigen risico te verhogen. Hieruit volgt de inschatting dat het bedrag lager zal worden.

De samenwerking tussen de waterschappen, ook richting de PPLG, is al intensief. De waterschappen willen graag overal bij betrokken zijn. In de Regionale Veenweide Strategie, die later op de agenda wordt behandeld, is te lezen dat de waterschappen daarin heel belangrijk zijn.

De financiële middelen voor het natuurbeheer na 2026 zijn nog niet helemaal begroot. In overleg met het ministerie van LNV zal gekeken worden in hoeverre daar invulling gegeven kan worden.

De gedeputeerde heeft goed in beeld dat er verschillen zijn in stikstofsoorten. Het is maatwerk. Ook in Noord-Holland is het overal de vraag in hoeverre van de maatregelen die de provincie Noord-Holland kan nemen er andere provincies zijn die daar meer in kunnen doen. Dat is maatwerk en dat zal in nauw overleg met het Rijk en ook met de andere provincies worden ingevuld.

Gedeputeerde **Stigter** beantwoordt de vraag over de Omgevingswet. Het is meer dan alleen een datum die met een halfjaar verschuift, vooral omdat de provincie nu geen milieuleges meer kan heffen, maar ook omdat de voorbereiding op de inzet van het instrumentarium van de Omgevingswet – bijvoorbeeld het projectbesluit – geen doorgang kan vinden. Dat betekent dat er nog steeds twee parallelle sporen bewandeld moeten worden. Dit vraagt extra inzet.

Tweede termijn commissie

De heer **Roosendaal** (VVD) vraagt waar de rol van de provincie ligt als het gaat om de zorgplicht voor wilde dieren. Eerder is de wolf een warm welkom geheten in de provincie. Tegelijkertijd verhoudt zich dat slecht tot de bescherming van kwetsbare wilde dieren. Boeren worden aangesproken op hun plicht om hun dieren te beschermen tegen de wolf, maar in hoeverre zal de provincie worden aangesproken op haar zorgplicht in deze?

Gedeputeerde **Zaal** geeft aan dat er verschillende verantwoordelijkheden zijn. Eigenaren en ook boeren hebben hun eigen verantwoordelijkheid voor de bescherming van hun dieren. Daarnaast is er ook het faunabeheer. Ten aanzien van de in het wild levende dieren is er op dit moment geen enkele overheidsorganisatie die daar de wettelijke verantwoordelijkheid voor heeft, maar er ligt een zienswijze van de RDA dat dat bij voorkeur de provincie zou kunnen zijn. Daar moet verder het gesprek over worden aangegaan met het ministerie van LNV en RDA en mogelijk ook de wildopvangcentra. Daar zal het volgende college een voorstel voor doen.

De **voorzitter** constateert dat dit agendapunt voldoende is behandeld. Het advies van de commissie Natuur, Landbouw & Gezondheid zal in de vorm van het verslag aan PS worden toegezonden voor de Provinciale Statenvergadering van 14 november.